

Enerji resurslarından istifadə haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət siyasətinin hüquqi, iqtisadi və sosial əsaslarını, habelə onun həyata keçirilmə mexanizminin əsas istiqamətlərini müəyyən edir, bu sahədə dövlət ilə hüquqi və fiziki şəxslər arasında münasibətləri tənzimləyir.

I f ə s i l

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

M a d d ə 1 . Əsas anlayışlar

Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

Enerji resursları — texnikanın mövcud səviyyəsinə və ya inkişafına müvafiq istifadə olunan neft, neft məhsulları, qaz, elektrik, istilik, su və atom enerjiləri, bərpa olunan və digər enerji daşıyıcıları.

Enerjiyə qənaət siyasəti — enerji resurslarından səmərəli və qənaətlə istifadə etmək məqsədilə onların istehsalı (çıxarılması), emalı, çevrilməsi, nəqli, saxlanması, uçuğu və istehlakı proseslərinin hüquqi, təşkilati və maliyyə-iqtisadi tənzimlənməsi yolu ilə həyata keçirilən dövlət siyasəti.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə — texnika və texnologiyanın inkişafının müasir mərhələsində ətraf mühitə texnogen təsirin azalması şərtilə enerji resurslarından iqtisadi cəhətdən daha çox fayda ilə istifadə edilməsi.

Enerji resurslarının istehlakı normativləri — konkret istehsal, məhsul, iş və xidmət üçün istifadə edilən enerji resurslarının reqlamentləşdirilmiş miqdarı.

Bərpa olunan enerji mənbələri — ətraf mühitdə daim mövcud olan, yaxud mütəmadi yaranan enerji mənbələri (günəş, külək, yerin istilik axınları, biokütlə, dəniz, su axınları və s.).

M a d d ə 2 . Enerji resurslarından istifadə haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

Enerji resurslarından istifadə haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi bu Qanundan və bu Qanuna müvafiq qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının digər normativ hüquqi aktlarından, habelə beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir.

M a d d ə 3 . Enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsipləri

Enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət siyasəti aşağıdakı prinsiplərə əsaslanır:
iqtisadi və inzibati tədbirlər vasitəsilə hüquqi və fiziki şəxslərin enerjiyə qənaət sahəsində fəaliyyətinin dövlət tənzimlənməsi;

enerji resurslarının istehsalı (çıxarılması), emalı, nəqli, saxlanması və istifadəsi ilə əlaqədar fəaliyyətin həyata keçirilməsində enerjiyə qənaət tələblərinin üstünlüyü, iqtisadi və hüquqi həvəsləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi;

enerji resurslarından istifadənin mütərəqqi normalarının müəyyənləşdirilməsi və tətbiqi;
müəssisə və təşkilatların enerji resurslarından istifadə etməsinə sahələrüstü dövlət nəzarəti;
enerjiyə qənaət və enerji resurslarından səmərəli istifadə sahələrində normalaşdırma və standartlaşdırma, energetika standartlarına və normativlərinə riayət edilməsinin zəruriliyi;

enerji resurslarını istehsal edənlərin (çıxaranların), nəql edənlərin və istehlakçıların mənafehlərinin uzlaşdırılması;

mülkiyyət formasından asılı olmayaraq müəssisə və təşkilatlar tərəfindən istifadə edilən enerji resurslarının icbari uçuğu;

tikilən və yenidən qurulan obyektlərin energetika ekspertizasının zəruriliyi;
enerji resurslarından səmərəsiz istifadəyə görə iqtisadi sanksiyaların tətbiqi;
enerjiyə qənaətin iqtisadi, ekoloji və sosial üstünlüklərinin təbliği;
respublikanın enerjiyə qənaət məsələlərinin həllində dövlətlərarası əməkdaşlıq;
enerjini səmərəli işlədən yeni texnologiyaların yaradılması və tətbiqi.

M a d d ə 4 . Enerji resurslarından istifadə sahəsində münasibətlərin tənzimlənməsi obyektləri

Enerji resurslarının istehsalı və istifadəsi, bu sahədə elmi-tədqiqat və layihə-konstruktor işlərinin həyata keçirilməsi, informasiya təminatı, həmçinin enerjidən istifadəni idarəetmə və ona nəzarət ilə əlaqədar münasibətlər bu Qanunun hüquqi tənzimlənməsinin obyektləridir.

M a d d ə 5 . Enerji resurslarından istifadə sahəsində münasibətlərin tənzimlənməsi subyektləri

Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən xarici hüquqi və fiziki şəxslər, əcnəbilər, habelə vətəndaşlığı olmayan fiziki şəxslər enerji resurslarından istifadə ilə əlaqədar münasibətlərin hüquqi tənzimlənməsinin subyektləridir.

M a d d ə 6 . Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə dövlət proqramları

Enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində dövlət fəaliyyətinin məqsədyönlü aparılmasının təşkili və əlaqələndirilməsi üçün ümumdövlət, yerli və digər proqramlar işlənilir və qəbul edilir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə dövlət proqramlarının işlənilməsi və hazırlanması qaydasını və şərtlərini Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

M a d d ə 7 . Enerji resurslarından istifadə üzrə elmi tədqiqatlar

Enerjiyə qənaət edən proseslərin və yeni texnologiyaların elmi əsaslarını işləmək, səmərəli cihazlar və avadanlıq yaratmaq, enerji resurslarından səmərəli istifadə etmək məqsədilə dövlət enerjiyə qənaət sahəsində müntəzəm kompleks tədqiqatlar aparılması üçün şərait yaradır.

I I f ə s i l

ENERJİ RESURSLARINDAN İSTİFADƏ SAHƏSİNDƏ DÖVLƏT TƏNZİMLƏNMƏSİNİN ƏSASLARI

M a d d ə 8 . Enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət tənzimlənməsinin əsas istiqamətləri

Enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət tənzimlənməsi aşağıdakı əsas istiqamətlərdə həyata keçirilir:

energetika siyasəti dövlət konsepsiyasının, enerji resurslarından istifadə sahəsində dövlət proqramlarının, müvafiq normativ hüquqi aktların qəbul edilməsi;

enerjiyə qənaət sahəsində kompleks idarəetmənin həyata keçirilməsi, enerjiyə qənaət məsələləri üzrə investisiya və vahid elmi-texniki siyasət yeridilməsi, nazirliklərin, şirkətlərin, konsernlərin, müəssisələrin, idarələrin və təşkilatların bu sahədə fəaliyyətinin uzlaşdırılması;

enerji resurslarından istifadə sahəsində normalaşdırmanın, standartlaşdırmanın, sertifikatlaşdırmanın, metrologiyanın və statistika uçotunun təşkil edilməsi;

enerji resurslarının istehsalı və istifadəsi üzrə dövlət ekspertizası;
enerji resursları sərfinin normalaşdırılması;
enerjidən səmərəsiz istifadəyə görə müvafiq məsuliyyət növlərinin müəyyən edilməsi;
enerjiyə qənaətə görə müvafiq iqtisadi-maliyyə həvəsləndirmə mexanizminin yaradılması
və tətbiq edilməsi;

enerjidən səmərəli istifadə fondunun təşkil edilməsi və ondan istifadə qaydalarının müəyyən edilməsi;

enerjidən qənaətlə istifadə edən texnologiyanın və avadanlığın, habelə nəzarət cihazlarının istehsalı üzrə maşınqayırma və cihazqayırma bazasının təşkil edilməsi və inkişaf etdirilməsi;

məqsədli investisiya proqramlarının büdcə maliyyələşdirilməsi, enerjiyə qənaət edən layihələrin və proqramların güzəştli və məqsədli kreditləşdirilməsi;

ölkənin enerji təminatında yaranan böhranlı vəziyyəti aradan qaldırmaq məqsədilə enerji istehsal olunan regiona müəyyən üstünlük verməklə planlı təbirlərin görülməsi.

M a d d ə 9 . Enerji resurslarından istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının fəaliyyətinin əsas istiqamətləri

Azərbaycan Respublikasının enerji resurslarından istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı;

enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə dövlət siyasətinin və proqramlarının işlənilib hazırlanmasında və həyata keçirilməsində iştirak edir;

enerji resurslarından səmərəli istifadə siyasətinin həyata keçirilməsində icra hakimiyyəti orqanlarının və təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyətini uzlaşdırır;

enerjiyə qənaət edən proqramların enerjidən səmərəli istifadə fondundan maliyyələşdirilməsi istiqamətlərini müəyyən edir, nəzərdə tutulmuş büdcə vəsaitindən məqsədli istifadə olunmasına nəzarət edir;

enerji resurslarından səmərəli istifadəyə dövlət nəzarətini həyata keçirir;

tikilən, yenidən qurulan obyektlərin layihə sənədlərinin, həmçinin fəaliyyətdə olan obyektlərin enerjidən səmərəli istifadə üzrə ekspertizasını həyata keçirir;

enerjidən istifadə dövlət və sahə standartlarının, normalarının və normativlərinin işlənilib hazırlanmasında iştirak edir;

müəyyən edilmiş qaydada enerjiyə qənaət sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı həyata keçirir, bu sahədə olan qabaqcıl təcrübəni öyrənir, ümumiləşdirir və yayır.

M a d d ə 10 . Enerji resurslarından istifadə sahəsində yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətləri

Enerji resurslarından istifadə sahəsində yerli özünüidarə orqanlarının səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə müəyyən edilir.

I I I f ə s i l

ENERJİ RESURLARINDAN İSTİFADƏNİN İQTİSADI VƏ MALİYYƏ MEXANİZMLƏRİ

M a d d ə 11 . Enerji resurslarından səmərəli istifadənin iqtisadi həvəsləndirmə mexanizminin məqsəd və vəzifələri

Enerji resurslarından səmərəli istifadənin iqtisadi həvəsləndirmə mexanizminin məqsədi onların istifadəsində qənaət üsullarının həyata keçirilməsini sürətləndirmək və genişləndirməkdir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadənin iqtisadi həvəsləndirmə mexanizminin vəzifəsi enerji resurslarının səmərəli və qənaətli istifadəsinə nail olmaq, enerjiyə qənaət edən texnoloji proseslərin və avadanlığın istehsal edilməsini təşkil etmək və geniş yaymaqdır.

M a d d ə 1 2 . Enerji resurslarından səmərəli istifadənin təminatı üzrə iqtisadi tədbirlər

Enerji resurslarından səmərəli istifadənin təminatı üzrə iqtisadi tədbirlər aşağıdakılardır:
enerji resurslarından, xüsusən bərpa olunan (külək, günəş, dalğa və s.) enerji mənbələrindən səmərəli istifadə üçün təşkilati, elmi-texniki və təsərrüfat fəaliyyətini istiqamətləndirən iqtisadi vəsaitlərin və stimulların tətbiqi;

enerji resurslarından səmərəli istifadənin maliyyələşdirilməsinin əsas istiqamətlərinin və mənbələrinin müəyyən edilməsi;

enerji təchizatı prosesinə iqtisadi təsir tədbirlərinin bazası kimi iqtisadiyyatın bütün sahələrində enerjitutumlu texnoloji proseslər və məhsul növləri üçün enerji resurslarının xüsusi sərfi üzrə dövlət standartları və normaları sisteminin yaradılması;

enerji resurslarından səmərəli istifadəyə görə onların normativlərdən artıq sərfindən asılı olaraq, qüvvədə olan qiymət və tariflərə müxtəlif faizli əlavələr şəklində ödəmələrin tətbiq edilməsi;

enerjiyə qənaət edən mütərəqqi texnologiya və avadanlığın yaradılmasının, tətbiqinin və istifadə olunmasının, həvəsləndirilməsi üçün subsidiya, dotasiya, kredit və başqa güzəştlərin verilməsi; ¹

enerji resurslarından səmərəli istifadəni təmin edən dövlət tarif və qiymətlər siyasətinin tətbiqi.

Dövlət (region) enerji təchizatı sistemində daxil olmayan müstəqil elektrik və istilik enerjisi istehsalçıları istehsal etdikləri enerjini nəql etmək üçün dövlət (region) enerji təchizatı sistemindən istifadə etmək hüququna malikdirlər. Enerji təchizat sistemləri müvafiq qaydada razılaşdırılmış qiymət və şərtlərlə verilən enerjini qəbul etməlidirlər.

M a d d ə 1 3 . Enerji resurslarından səmərəli istifadənin maliyyə mənbələri

Enerji resurslarından səmərəli və qənaətlə istifadə üzrə tədbirlərin maliyyələşdirilməsi mənbələri enerjidən səmərəli istifadə fondu, ölkə və xarici investisiyalar, dövlət büdcəsi və digər mənbələr hesab olunur. ²

M a d d ə 1 4 . Enerjidən səmərəli istifadə fondu

Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə büdcədən kənar dövlət enerjidən səmərəli istifadə fondu yaradılır. Bu fond enerji resurslarının tarif və qiymətlərində nəzərdə tutulan vəsaitlər, israfçılığa və enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə ödəmələr, fondun istehsal-maliyyə fəaliyyətindən gəlir, hüquqi və fiziki şəxslərin könüllü məqsədli köçürmələri və s. hesabına yaradılır.

Enerjidən səmərəli istifadə fondunun vəsaitindən istifadə qaydası Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən olunur.

M a d d ə 1 5 . Enerjidən səmərəli istifadə fondu vəsaitlərinin xərclənməsinin əsas istiqamətləri

Enerjidən səmərəli istifadə fondu vəsaitlərinin xərclənməsinin əsas istiqamətləri aşağıdakılardır:

enerji resurslarına qənaət sahəsində elmi-tədqiqat və təcrübi-konstruktor işləri;

enerjiyə qənaət edən texnologiya və avadanlığın yaradılması və tətbiqi;

enerji resurslarından istifadə sahəsində yeni obyektlərin yaradılmasında payçılıq iştirakı;

enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində proqramların və tədbirlərin hazırlanması və həyata keçirilməsi;

bərpa olunan enerji mənbələrinin istifadəsi;

dövlət energetika ekspertizasının aparılması

kadrların hazırlanması və ixtisasının artırılması;
energetikada standart, norma və normativlərin işlənilib hazırlanması üçün subsidiyaların verilməsi;

müəssisələrin enerji təchizatının idarəetmə, uçot və nəzarət sistemləri ilə təmin olunması;
enerji resurslarından səmərəli istifadə və onlara qənaət üzrə tədbirlər;
enerji resurslarından istifadə üzrə səmərələşdirmə təkliflərinə və ixtiralara görə mükafatlandırma.

M a d d ə 16 . Enerjidən səmərəli istifadə fondundan dotasiya verilməsi

Enerji resurslarına qənaət edən texnika və texnologiya yaradan müəssisələrə aşağıda göstərilən işlərə görə enerjidən səmərəli istifadə fondundan dotasiyalar verilə bilər:

elmi-tədqiqat, təcrübi-konstruktor işləri;
müasir avadanlığın sınaq dəstlərinin istehsalı və bu sahədə tikinti-quraşdırma işlərinin görülməsi;

enerji resurslarının təkrar istifadəsi;

bərpa olunan enerji mənbələrinin ekspertizası və enerji proqnozunun aparılması;

obyektlərin enerji təchizatının uçot və nəzarət cihazları ilə təmin olunması;

əhalinin istilik enerjisi ilə səmərəli təchizatı və s. işlər.

Bu fondan həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərə enerji resurslarından səmərəli istifadə tədbirlərini həyata keçirmək üçün dotasiyalar verilə bilər.

M a d d ə 17 . Enerji resurslarından səmərəli istifadəyə cəlb olunmuş xarici investisiyaların ödənilməsi

Xarici investisiyaların hesabına Azərbaycan Respublikasının ərazisində enerji resurslarından istifadə edilməsinə yönəldilmiş dövlət əhəmiyyətli, böyük enerji tutumlu layihələrin (elektrik stansiyaları, neftayırma, kimya və metallurjiya zavodları və s.) həyata keçirilməsi nəticəsində qənaət edilən enerji resursları həmin investisiyaların ödənilməsi mənbəyi hesab olunur. Qənaət olunmuş enerji resurslarının miqdarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı təsdiq edir.

M a d d ə 18 . Enerji resurslarından səmərəsiz istifadəyə görə ödəmələr

Enerji daşıyıcılarının sərfi normalarla və standartlarla müəyyən edilmiş göstəricilərdən artıq olarsa, enerji resurslarının əlavə sərfinə görə yüksəldilmiş ödəmə təyin olunur. Bu ödəmə hər bir enerji daşıyıcısı üçün qüvvədə olan qiymətə və ya mütərəqqi şkala üzrə tarifə nisbətən enerji resurslarının əlavə sərfinin miqdarından asılı olaraq faizlə müəyyən olunur.

Enerji resurslarından səmərəsiz istifadəyə görə ödəmələrin müəyyən olunması və verilməsi qaydasını Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı müəyyən edir.

I V f ə s i l

ENERJİ RESURLARINDAN İSTİFADƏ ÜZRƏ STANDARTLAŞDIRMA, SERTİFİKATLAŞDIRMA VƏ NORMALAŞDIRMA

M a d d ə 19 . Enerji resurslarından istifadə üzrə standartlaşdırma

Enerji resurslarından istifadə üzrə standartlaşdırma bu sahədə məcburi normalar, qaydalar, tələblər kompleksinin yaradılmasını nəzərdə tutur.

Dövlət energetika standartları enerji resurslarından istifadə sahəsində əsas anlayışları və terminləri, təşkilati-metodik əsasları, enerji resurslarının xüsusi sərfini, enerji tələbatının müəyyənləşdirilməsi üsullarını, enerji istehlakı üzrə sertifikatlaşdırma üsullarını, enerji resurslarının sərfi barədə məlumatların toplanması və işlənməsi üsullarını, qənaətcil

texnologiya və qurğulara tələbatı, təkrar enerji resurslarına və bərpa olunan enerji mənbələrinə olan müvafiq tələbləri müəyyən edir.

M a d d ə 20 . Standartlaşdırmanın predmeti və obyektləri, standartlara əməl olunmasına dövlət nəzarəti

Standartlaşdırmanın predmeti (iqtisadi, ekoloji və digər məhdudiyətlər çərçivəsində) məhsulların, texnoloji proseslərin və xidmətlərin enerjiyə tələbatının nomenklaturasından və göstəricilərindən, bu tələbatın təminatı və qiymətləndirilməsi üsullarından, həmçinin standartlaşdırmanın texniki, təşkilati-metodik cəhətlərindən ibarətdir.

Enerji resurslarını istehlak edən və ya bir enerji növünü başqasına çevirən texnoloji proseslər və avadanlıq standartlaşdırma obyektidir.

Enerji tələbatı standartlarına əməl olunmasına dövlət nəzarəti "Standartlaşdırma haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa müvafiq həyata keçirilir.

M a d d ə 21 . Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə məhsulların sertifikatlaşdırılması

Enerji resurslarından istifadə üzrə sertifikatlaşdırma, məhsulların, texnoloji proseslərin, xidmətlərin, enerji istehlakının dövlət standartlarında, yaxud standartlaşdırma üzrə digər normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş göstəricilərə uyğunluğunun təsdiq edilməsidir.

İstənilən təyinatlı enerji istehlak edən məhsullar (işlər, xidmətlər), həmçinin enerji resursları müvafiq enerji səmərəliliyi göstəricisinə uyğunluğa görə məcburi sertifikatlaşdırılmalıdır.

Məcburi sertifikatlaşdırma Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun həyata keçirilir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadəyə görə dövlət standartlarında müəyyənləşdirilmiş normativlərdən üstün göstəriciləri olan məhsulları istehsal edən müəssisələr enerjidən səmərəli istifadə fondundan güzəştlər almaq hüququna malikdirlər.

M a d d ə 22 . Enerji resurslarından səmərəli istifadənin normativ bazası

Texnoloji proseslərin, avadanlığın, qurğuların, elektrik məişət cihazlarının və məhsulların (işlərin və xidmətlərin) enerji sərfinin norma və normativləri enerji resurslarından səmərəli istifadənin normativ bazasını təşkil edirlər.

Enerji istehlakının normativləri dövlət standartları ilə müəyyən edilir. Göstərilən normativlər hesabat və ya eksperiment üsulu ilə müəyyənləşdirilir.

Dövlət standartlarında müəyyənləşdirilmiş enerjidən istifadə normativləri dövlət standartının və standartlaşdırma üzrə digər normativ sənədlərin qüvvədə olduğu müddətdə etibarlıdır.

Dövlət standartlarına və standartlaşdırma üzrə digər normativ sənədlərdə enerjidən istifadə normativləri cihazların, texnoloji qurğuların və / və ya texnoloji proseslərin bütün fəaliyyət müddəti üçün müəyyənləşdirilir.

Dövlət standartlarında müəyyənləşdirilmiş enerji istehlakı normativləri mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq bütün idarələr və müəssisələr üçün məcburidir.

Standartlaşdırma üzrə digər normativ sənədlərdə müəyyən edilmiş normativlər tövsiyə xarakteri daşıyır, onlar dövlət standartlarına zidd olmamalıdır.

Enerjidən istifadə normativləri enerji istehsal edən və enerjidən istifadə edən obyektlərin istismarı və istifadəsi haqqında texnoloji təlimatlarda, texniki pasportlarda, təmir xəritələrində mütləq qeyd edilməlidir. Bina və qurğuların qızdırılması üçün istilik enerjisindən istifadənin normativləri tikinti normalarında və qaydalarına müəyyən edilir.

Standartlarda, tikinti normalarında və qaydalarında göstərilən enerji istehlakı normativlərinə hər 5 ildən bir yenidən baxılmalıdır. Bu zaman normativin ilkin səviyyəsinə uyğunluğu müəyyənləşdirilir və məqsəduyğundursa, onun yeni kəmiyyəti təyin edilir.

Enerji resurslarından istifadə normativlərinə əməl olunmasına nəzarət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada həyata keçirilir.

V f ə s i l

DÖVLƏT ENERGETİKA EKSPERTİZASI

M a d d ə 23 . Dövlət energetika ekspertizasının əsas vəzifələri

Enerji resurslarının istehsalı (çıxarılması), emalı, nəqli, saxlanması, istifadəsi, satışı və təkrar istifadəsi ilə əlaqədar investisiya, idarəetmə, təsərrüfat və digər fəaliyyət prosesində dövlət energetika ekspertizasının keçirilməsi məcburidir.

Dövlət energetika ekspertizası:

enerji resurslarının istifadəsi ilə əlaqədar idarəetmə, təsərrüfat, investisiya və başqa fəaliyyətin enerji resurslarına qənaət tələblərinə uyğunluğunu müəyyənləşdirir;

enerjitutumlu obyektlər üzrə planların, layihələrin və başqa qərarların enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyə, qüvvədə olan energetika standartlarına və normalarına uyğunluğunu müəyyənləşdirir;

enerji istehlakı və enerjiyə qənaət üzrə tədbirlərin qiymətləndirilməsini, müvafiq ekspert qərarlarının və rəylərinin verilməsini təmin edir.

Enerji resurslarından istifadə üzrə ekspertizanın keçirilməsinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının, layihə-konstruktor, elmi-tədqiqat və digər təşkilatların, ali məktəblərin, ictimaiyyətin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri cəlb edilə bilər.

M a d d ə 24 . Dövlət energetika ekspertizasının obyektləri

Dövlət energetika ekspertizasının obyektləri aşağıdakılardır:

məhsuldar qüvvələrin inkişafı və yerləşdirilməsi sxemlərinin, habelə rayonların, yaşayış məntəqələrinin enerji təchizatı sxemlərinin layihələri;

enerji tələbatı ildə bir min ton və bu həcmdən çox şərti yanacaq olan yeni obyektlərin və müəssisələrin tikintisinin, mövcud obyektlərin və müəssisələrin genişləndirilməsinin (modernləşdirilməsinin, yeni texnika ilə təchiz edilməsinin, yenidən qurulmasının) texniki-iqtisadi əsaslandırmaqlarının və layihələrinin enerji texnoloji sahəsi;

təlimati-metodik və normativ-texniki aktların layihələri, tikinti normaları və qaydaları, enerjitutumlu yeni texnikanın, texnologiyanın və materialların yaradılması sənədləri, enerjiyə qənaət sahəsində fəaliyyəti əks etdirən digər sənədlər və materiallar;

enerji tələbatı ildə bir min ton və bu həcmdən çox şərti yanacaq olan müəssisə və təşkilatların energetika təsərrüfatı.

Dövlət energetika ekspertizasının keçirilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının sertifikatı olan fiziki və hüquqi şəxslər energetika ekspertizasını həyata keçirmək, həmçinin müvafiq obyektlərə maneəsiz daxil olmaq hüququna malikdirlər.

M a d d ə 25 . Dövlət energetika ekspertizası rəylərinin icrasının məcburiliyi

Dövlət energetika ekspertizasının rəylərinin icrası məcburidir.

Dövlət energetika ekspertizasının mənfəi rəyi həmin rəyə müvafiq enerji istehlakı və enerjiyə qənaət üzrə tədbirlərin yenidən işlənilməsi üçün əsasdır.

Ekspertizanın müsbət nəticəsi enerji resursları istehlakçlarına bu Qanunda nəzərdə tutulan dotasiya və güzəştlər verilməsinə əsasdır.

Dövlət energetika ekspertizasının rəyi olmadan enerjitutumlu proqramların, layihələrin və qərarların həyata keçirilməsinə yol verilmir.

Dövlət energetika ekspertizasının rəylərindən irəli gələn mübahisəli məsələlər qüvvədə olan qanunvericiliyə müvafiq həll olunur.

VI f ə s i l

ENERJİ RESURLARINDAN İSTİFADƏ ÜZRƏ DÖVLƏT UÇOTU, HESABATI VƏ NƏZARƏTİ

M a d d ə 26 . Enerji resurslarından istifadənin uçotu

Mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq müəssisə, idarə və təşkilatlarda istifadə olunan enerji resurslarının uçotu məcburidir.

Enerji resurslarından istifadənin uçotunun düzgün aparılmasına idarə və təşkilat rəhbərləri cavabdehdir.

Enerji resurslarından istifadənin uçotu ölçü üsullarının və cihazlarının dəqiqliyi normalarına və dövlət standartlarına uyğun həyata keçirilir.

Tikilən obyektlərin layihələrində enerji resurslarından istifadənin uçotu üçün müvafiq cihazların qurulması, uçot və tənzimləmə sistemlərinin təşkili nəzərdə tutulmalıdır və bunlar olmadan həmin obyektlərin istismarına yol verilmir.

İstismarda olan sənaye obyektləri və ictimai binalar enerji resurslarından istifadəni tənzimləyən və uçota alan qurğularla təchiz olunmalıdır. Enerji resursları istehlakçılarının enerji sərfinin uçotu üçün müvafiq cihazlarla təchiz edilməsi, həmin cihazların attestasiyası, quraşdırılması qaydaları Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

M a d d ə 27 . Enerji resurslarından istifadə üzrə dövlət statistika hesabatı

Enerji istehlakı ildə bir min ton və daha çox şərti yanacaq olan müəssisələr, idarələr və təşkilatlar enerji daşıyıcılarının miqdarı və strukturu, onlardan səmərəli istifadə göstəriciləri haqqında dövlət statistika hesabatlarını qüvvədə olan qanunvericilikdə müəyyən olunmuş qaydada dövlət statistika orqanlarına təqdim edirlər.

M a d d ə 28 . Dövlət energetika nəzarəti

Azərbaycan Respublikasında enerji resurslarından istifadə edilməsinə, bu sahədə qanunvericilik normalarına riayət edilməsinə dövlət nəzarəti enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təşkil olunur və həyata keçirilir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının qanunvericiliklə ona verilən səlahiyyətlər hüdudunda müvafiq qərarlarının icrası enerji istehsal edən və enerjidən istifadə edən subyektlər üçün məcburidir.

M a d d ə 29 . Enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət

Enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyin pozulması bu Qanun və ona müvafiq qəbul edilən digər normativ hüquqi aktlar ilə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

Enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyin pozulması halları əsasən aşağıdakılar hesab olunur:

enerji istehlak edən avadanlığın və enerjiyə qənaət sistemlərinin texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi və saxlanması üçün qoyulmuş tələblərin yerinə yetirilməsi;

enerji istehlakı haqqında uçot və hesabatın təhrif olunması və informasiyanın vaxtında təqdim olunmaması;

dövlət energetika ekspertizasının həyata keçirilməsi tələblərinin pozulması, həmçinin bilərəkdən yanlış ekspert rəyinin verilməsi;

dövlət energetika ekspertizasının rəyi olmadan, energetika standartlarının tələblərinə cavab verməyən yeni texnologiya və cihazların yaradılmasının maliyyələşdirilməsi və onların istehsalata buraxılması;

müəssisələrin, qurğuların, nəqliyyat vasitələrinin və başqa obyektlərin layihələşdirilməsində, tikintisində, yenidən qurulmasında, istismara verilməsində enerjiyə qənaət üzrə qəbul edilmiş tələblərin pozulması;

enerji resurslarından müntəzəm olaraq səmərəsiz istifadə edilməsi və digər texniki tələblərin pozulması;

enerji resurslarından israfçılıqla istifadəyə görə müəyyən edilmiş pul ödəmələrinin gecikdirilməsi;

enerji resurslarından istifadə edən müəssisələr, idarələr və təşkilatlar tərəfindən birbaşa itkilərə yol verilməsi;

ölçmə cihazı olmadan enerji resurslarından istifadə edilməsi;

ixtiyarında olan təkrar enerji resurslarından dövlət standartlarının müvafiq normalarında nəzərdə tutulan səviyyədə istifadə edilməməsi.

Enerji resurslarının keyfiyyət göstəriciləri dövlət, sahə standartlarında nəzərdə tutulduğundan fərqlənərsə, istehlakçıya vurulan ziyanı müvafiq qaydada istehsalçı ödəyir.

Enerji resurslarından istifadə haqqında qanunvericiliyin pozulması ilə əlaqədar məsuliyyət enerji resurslarından istifadə üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən tətbiq edilir.

V I I f ə s i l

ENERJİ RESURLARINDAN İSTİFADƏ SAHƏSİNDƏ BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

M a d d ə 30 . Beynəlxalq əməkdaşlıq

Azərbaycan Respublikası öz qanunvericiliyinə və beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq enerjidən səmərəli istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıqda iştirak edir.

Enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın əsas istiqamətləri aşağıdakılar hesab olunur:

xarici və beynəlxalq təşkilatlar ilə səmərəli enerji texnologiyaların qarşılıqlı mübadiləsi;

enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycan Respublikasının, onun təşkilatlarının iştirakı;

Azərbaycan Respublikasının dövlət standartları ilə nəzərdə tutulmuş enerji səmərəliliyi göstəricilərinin beynəlxalq standartların tələblərinə uyğunlaşdırılması, sertifikatlaşdırma nəticələrinin qarşılıqlı tanınması.

Azərbaycan Respublikasının iştirak etdiyi beynəlxalq müqavilədə bu Qanunda nəzərdə tutulmuş qaydalardan fərqli qaydalar müəyyən edilərsə, beynəlxalq müqavilənin qaydaları tətbiq edilir.

M a d d ə 31 . Xarici investisiyalar

Azərbaycan Respublikasının ərazisində enerjidən istifadənin səmərəliliyini yüksəltmək məqsədilə müvəqqəti xarici texnika, texnologiya, material, habelə maliyyə ehtiyatlarını investisiya kimi qoyan xarici investorlar bu Qanuna xarici investisiyanın qorunması və bu sahədə fəaliyyət haqqında qanunvericiliyin normalarına, digər normativ hüquqi aktlara

müvafiq fəaliyyət göstəririlər və onların pozulmasına görə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

VIII fəsil

ENERJİ RESURLARINDAN SƏMƏRƏLİ İSTİFADƏ SAHƏSİNDƏ TƏHSİL VƏ KADRLARIN HAZIRLANMASI

Maddə 32. Enerji resurslarından səmərəli istifadə sahəsində təhsilin zəruriliyi

Energetika sahəsində mütəxəssislər hazırlanması prosesində tədris proqramlarında enerji resurslarından səmərəli istifadənin, o cümlədən bərpa olunan və digər enerji mənbələrindən istifadənin əsasları nəzərdə tutulmalıdır.

Maddə 33. Tədris və peşə biliklərinin təkmilləşdirilməsi, proqramlarının maliyyələşdirilməsi

Müəssisə, idarə və təşkilatların enerji təchizatına cavabdeh işçilərinin peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsi, tədris proqramlarının hazırlanması və onların həyata keçirilməsi, seminar və konfransların təşkili və digər tədbirlər enerjidən səmərəli istifadə fondunun vəsaiti hesabına maliyyələşdirilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Heydər ƏLİYEV

Bakı şəhəri, 30 may 1996-cı il
№ 94-IQ

İSTİFADƏ OLUNMUŞ MƏNBƏ SƏNƏDLƏRİNİN SİYAHISI

1. 23 noyabr 2001-ci il tarixli 219-IIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, № 12, maddə 736**)
2. 9 mart 2004-cü il tarixli 603-IIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004-cü il, № 4, maddə 202**)

QANUNA EDİLMİŞ DƏYİŞİKLİK VƏ ƏLAVƏLƏRİN SİYAHISI

¹ 23 noyabr 2001-ci il tarixli 219-IIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001-ci il, № 12, maddə 736**) ilə 12-ci maddənin birinci hissəsinin altıncı abzasından "**vergi**" sözü çıxarılmışdır. Əvvəlki redaksiyada deyilirdi:

~~enerjiyə qənaət edən mütərəqqi texnologiya və avadanlığın yaradılmasının, tətbiqinin və istifadə olunmasının, həvəsləndirilməsi üçün subsidiya, dotasiya, vergi, kredit və başqa güzəştlərin verilməsi;~~

² 9 mart 2004-cü il tarixli 603-IIQD nömrəli Azərbaycan Respublikasının Qanunu (**Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004-cü il, № 4, maddə 202**) 13-cü maddədən "**dövlət və yerli büdcələr**" sözləri "**dövlət büdcəsi**" sözləri ilə əvəz edilmişdir.